

ΟΙ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ – 9 έως 15 Μαρτίου 2020: ΚΥΡΙΑΡΧΗΣΑΝ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΥΠΟΝΟΜΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ.**Του Γεράσιμου Λιβιτσάνου**

Οι εργοδότες απαλλάσσονται από την υποχρέωση να δηλώνουν τις αλλαγές στο ωράριο εργασίας – Ανεξέλεγκτη η εφαρμογή της άδειας ειδικού σκοπού – Αναστολή και όχι απαλλαγή ΦΠΑ για τις μικρές επιχειρήσεις.

Η εβδομάδα ανάμεσα στις 9 και τις 15 Μαρτίου, χαρακτηρίστηκε από την πρακτική της έκδοσης Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου. Δηλαδή, την έκτακτη νομοθετική διαδικασία με επίκληση των ειδικών αναγκών για την αντιμετώπιση της πανδημίας του Covid 19. Οι δύο Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου που εκδόθηκαν, κυρώθηκαν αργότερα, στις 31 Μαρτίου με ταχύρρυθμες διαδικασίες από το Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Το περιεχόμενό τους αφορούσε σωρεία ρυθμίσεων, πολλές από αυτές τεχνικού η οργανωτικού χαρακτήρα. Αφορούσαν τους τομείς της οργάνωσης των υπηρεσιών υγείας, θέματα που σχετίζονταν με τους αυτοαπασχολούμενους και τις φορολογικές και ασφαλιστικές τους οφειλές όπως και θέματα της οργάνωσης του κράτους. Όμως το πλέον αξιοσημείωτο στοιχείο του περιεχομένου των δύο Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου αφορούσε τα ζητήματα της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων.

Οι αλλαγές που επήλθαν στην εργατική νομοθεσία – αν και χαρακτηρίστηκαν «προσωρινές» - συνιστούν σημαντικές αλλαγές στο εργατικό δίκαιο, δημιουργώντας νομοθετικό «προηγούμενο» σε σαφώς αρνητική κατεύθυνση για τις εργασιακές σχέσεις. Ο προσανατολισμός των διατάξεων που ψηφίστηκαν είχε ξεκάθαρα νεοφιλελεύθερο στίγμα: Απελευθέρωση της αγοράς εργασίας μέσω της δημιουργίας συνθηκών που δεν θα επιτρέπουν τον έλεγχο της τήρησης θεμελιακών εργασιακών δικαιωμάτων, όπως αυτό του ωραρίου απασχόλησης.

Αναστολή εργοδοτικών υποχρεώσεων

Η πιο χαρακτηριστική ήταν η νομοθετική πρόβλεψη στην Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 11^{ης} Μαρτίου, σχετικά με την αναστολή της υποχρέωσης του εργοδότη να καταχωρεί άμεσα στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ οποιαδήποτε τροποποίηση του ωραρίου απασχόλησης των εργαζομένων. Η συγκεκριμένη ρύθμιση σε συνδυασμό με την ήδη ισχύουσα νομοθεσία, όπως αυτή μάλιστα τροποποιήθηκε τον Αύγουστο του 2019, όταν ξεκίνησαν οι αλλαγές στην εργατική νομοθεσία από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, διαμόρφωσε μία συνθήκη ακόμη μεγαλύτερης απορρύθμισης της αγοράς εργασίας.

Γιατί αν η αναστολή της υποχρέωσης της εργοδοτικής πλευράς να δηλώνει άμεσα τις αλλαγές στο ωράριο συνδυαστεί με τις δυνατότητες για την ευελιξία στα ωράρια εργασίας αλλά και

το νομοθετικό πλαίσιο για την εργασία εξ' αποστάσεως (τηλεργασία) ουσιαστικά, παρασχέθηκε μία σημαντική δυνατότητα υπονόμευσης των ισχυόντων εργασιακών σχέσεων. Δηλαδή ο εργοδότης θα μπορεί να επιβάλλει οποιαδήποτε αλλαγή επιθυμεί στο ωράριο εργασίας χωρίς να ανακοινώσει σε καμία αρμόδια αρχή η να καταγράψει την συγκεκριμένη μεταβολή.

Η νέα αυτή συνθήκη στην πραγματικότητα δεν επιτρέπει τον έλεγχο των όρων παροχής της εργασίας, την τήρηση των ωραρίων, όπως και την τήρηση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας. Στις περιπτώσεις τουλάχιστον που υφίσταται ενεργή σύμβαση εργασίας. Τυχόν έλεγχος του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, που έτσι κι αλλιώς είχε ατονήσει εξαιτίας της πανδημίας, θα ήταν πρακτικά αδύνατον να διεξαχθεί. Είτε την επιχείρηση επισκεφθεί κλιμάκιο του ΣΕΠΕ, είτε ο έλεγχος γίνει μέσω της προσκόμισης δικαιολογητικών. Αυτό γιατί ο εργοδότης θα καταφύγει στην επίκληση της νομοθετικής ρύθμισης για την μη τήρηση στοιχείων.

Είναι ενδεικτικό ότι τα κόμματα της αριστεράς άσκησαν κριτική στο πλαίσιο της συζήτησης της εν λόγω ρύθμισης τόσο στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής όσο και όταν το νομοσχέδιο κύρωσης της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου συζητήθηκε στην Ολομέλεια του Κοινοβουλίου. Μεταξύ άλλων τόνισαν ότι με την συγκεκριμένη ρύθμιση δεν θα υπάρχει πρακτικό εμπόδιο στους εργοδότες ώστε να απασχολούν εργαζόμενους ακόμη το Σάββατο ή την Κυριακή, καταπατώντας και την νομοθεσία των θεσμοθετημένων αδειών εργασίας.

Έτσι λοιπόν η πολιτική επιλογή της «απελευθέρωσης» των όρων εργασίας την περίοδο της πανδημίας, ως μέσο για την διευκόλυνση της εργοδοτικής πλευράς να ανταπεξέλθει στο κόστος που προκαλούν οι συνθήκες αντιμετώπισης της διάδοσης του ιού, απέκτησε νομική ισχύ. Αυτά σε μία περίοδο που μία πολιτική στήριξης των εργαζομένων, θα μπορούσε προφανώς να κινείται στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Δηλαδή στην ισχυροποίηση των ελεγκτικών δυνατοτήτων του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας και μάλιστα με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Ιδίως από την στιγμή που την ίδια περίοδο υπήρξαν εξαγγελίες από την πλευρά της κυβέρνησης για διαδικασίες μεγάλης επιτάχυνσης της ψηφιοποίησης των κρατικών λειτουργιών.

Οι γονικές άδειες των εργαζομένων

Στην προαναφερόμενη διάταξη και γενικότερα στο πνεύμα των πολιτικών ενίσχυσης του καθεστώτος απουσίας ελέγχου και ασυδοσίας στην αγορά εργασίας, «παγιδεύτηκε» και η νομοθετική ρύθμιση σχετικά με την χορήγηση ειδικών αδειών στους εργαζόμενους προκειμένου να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους ως γονείς. Αν και η διάταξη αυτή φαινομενικά βρίσκονταν σε θετική κατεύθυνση, αφού οι ανάγκες των εργαζομένων ήταν αυξημένες εξαιτίας της παύσης λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες σε συνδυασμό με την έμμεση υπονόμευση των ελέγχων στους χώρους εργασίας έδωσε την νομοθετική δυνατότητα να λειτουργήσει αρνητικά. Συγκεκριμένα η απουσία των ελέγχων – όπως άλλωστε καταγγέλλθηκε από τους βουλευτές των κομμάτων της αντιπολίτευσης – έχουν εφεξής την δυνατότητα αντί να παρέχουν πρόσθετες μέρες αδειών, όπως ορίζει η ρύθμιση που ψηφίστηκε, να εξαντλούν την κανονική άδεια των εργαζομένων. Έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται είτε από την υποχρέωση να την

παράσχουν αργότερα ή να καταβάλλουν το οικονομικό αντίτιμο σε περίπτωση που δεν είναι συνεπείς σε αυτή τους την υποχρέωση.

Τα παραπάνω μπορούν να συνδυαστούν και με τις διατάξεις που προβλέπει η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου και όσον αφορά τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων. Ουσιαστικά η εργοδοτική πλευρά με τον συνδυασμό των προαναφερόμενων ρυθμίσεων μπορεί να έχει πλήρη και ανεξέλεγκτη ευελιξία για τα ωράρια εργασίας, να απαλλάσσεται προσωρινά από την υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών και ταυτόχρονα να αξιοποιεί προς όφελος της επιχείρησης την άδεια του προσωπικού.

Αναστολή ΦΠΑ για τις μικρές επιχειρήσεις

Στις δύο Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, προβλέπονταν επίσης η αναστολή της απόδοσης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ). Ρύθμιση που από την πλευρά της κυβέρνησης προβλήθηκε ως μέτρο στήριξης των μικρών επιχειρήσεων. Δηλαδή αυτές που είτε είναι οικογενειακού χαρακτήρα είτε απασχολούν πολύ μικρό αριθμό εργαζομένων. Παρά την προσωρινή ελάφρυνση που αυτή παρέχει σε αυτού του είδους της επιχειρήσεις, το ότι μετατίθεται χρονικά η υποχρέωση καταβολής του ΦΠΑ και δεν μειώνεται μεσοπρόθεσμα κάθε άλλο παρά συνιστά ενίσχυση των μικρών επιχειρήσεων. Αντιθέτως με αυξημένες υποχρεώσεις θα κληθούν να ανταπεξέλθουν σε συνθήκες σκληρού ανταγωνισμού με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις ανά κλάδο, με αισθητά μικρότερες πιθανότητες να ανταπεξέλθουν.